

da pridne bučelice na nji nabirajo medu in z njim polnijo celice dišečega satovja. Ako jih ugodno vreme pri tem veselem delu podpira, naberó prav obilo sladkega blagodarova v duhteče domovje. Ni rastline, na kateri bi bučelica s tako strastjo srkala med, kakor ravno na lipi. Njihov pohlep po lipovi strdi je tolik, da se popolnoma spozabijo in celo ob deževji letajo bučelice na lipe na pašo. Tudi je med iz lipovega cvetja zelo obražtan in visoko číslan.

Lipa je tudi krasno in stoletja trpeče drevo in zato se posebno dobro tudi podaja za drevorede. Koliko je še pustih prostorov, kjer ni sadnega, pa tudi ne drugega drevesa. Kako lepo in koristno bi stala tam mogočna lipa v veselo pašo marljivim bučelam in v veselje nam in našim potomcem.

Lip je več sort, izmed katerih so širokolistna poletna lipa (*Tilia grandiflora*), potem drobno-listna zimska lipa (*Tilia parviflora*) in poslednjič srebrno-listna lipa (*Tilia argentea*) najbolj znane.

Drobnolistna sorta je nekoliko trdneja in zaradi tega se tudi za nasad od nekojih strani posebno priporoča. Cvet drobnolistne lipe se 2—3 tedne pozneje razspne od onega od poletne ali širokolistne lipe, ktera meseca junija, zato lipanj, ali julija cvete.

Lipi je kmalo ktera lega in zemlja dobra. Množi se po vlačencah, reznikih in semenu. Vlačence, ktere so za pomnoževanje najbolj pripravne, se dobe iz koreninskih izrastkov, kteri se okoli sv. Mihela presajajo. Drugo leto že močno vzrastejo. Tudi zaradi časa, v katerem se more lipa presajati, to drevo ni prerahlo. V drevesnici morejo drevesca 4—5 let ostati. V tem času se jim mora zemlja vsako spomlad okopati in pleva čisto ohraniti. Tudi je treba postranske odrastke porezovati, da deblo more bolj naprej v debelost in višino. Vejice pa po debelu je dobro puščati, ker po njih celo drevesce nekoliko bolj močno postaja.

Kdor si hoče lip iz semena prirediti, kar je v obče nekoliko bolj mudno in počasno, kar pa najbolj lepa drevesa daje, ta si ga mora jeseni brž ko je dozorelo, na senčnato gredico v vlažno rahlo zemljo posejati.

Drugo spomlad rastlinice poženejo. Če se seme še le spomladi poseje, celo leto v prsti obleži in še le drugo spomlad požene. Mladice se morajo vedno pleva čistiti, jeseni pa popipati in v drevesnice presaditi. Tu ostanejo 4—5 let in potem se na svoja mesta posade.

Bodimo toraj zvesti navadam starih svojih očakov in zasajajmo lipe sebi v veselje, bučelicam pa v obilno pašo.

Zastran sadjerejstva priporoča g. Fr. Praprotnik, nevtrudljivi delavec v tej velevažnej stroki narodnega gospodarstva, v zadnjem „Sl.

Gospodarji“ cepljenje dreves za skorjo. Poduk je vse hvale vreden. Vsak ga z veseljem pozdravlja. Dostaviti pa vendar hočem nekaj ter omeniti to, kar delo polajšava in po čemer cepič močnejši postane. Sedlo se naj opusti in cepič tako prireže, kakor če bi hoteli kopulirati. Tako obrezani cepič se za skorjo vtakne in zaveže. Na to pa moramo še paziti, da spodnjo oko na znotranjej strani cepiča stoji. Dr. Ipavíc.

Na planinski travnik nad Ljubnem v gornjegrajskem okraji vganjajo žrebeta letos meseca junija, kder ostanejo do 20. septembra, če kaj zmes ne pride. Vgnati sme svoja žrebeta 1, 2, 3 leta stara vsak konjerejec V. konjerejskega okoliša. Naglasiti pa morajo žrebeta do 20. maja t. l. pri za to postavljenih možeh in ti so: Lenko pri sv. Petru v Savinskej dolini, živinozdravnik Reidinger v Celji, Placer v Mozirji, Munda v Slov. Gradci, Drobníč v Brašlovcah, Jarc v Gornjem Gradu, baron Vay v Konjicah, Th. Gunkel v Laškem, Stef. Plansteiner v Krajncíci in Kačič v Sevnici. Dan, kedar morajo žrebeta v Ljubno spraviti, se bode posebič naznanjal. Na planini se vsakemu žrebetu vže posebno znamenje. Če katero žrebe zboli, mora posestnik precej po njega priti. Pašnine je 5 fl. drugih stroškov pa nič. Za žrebe naj pusti dobro knaftro in če mogoče odejo. Svetuje se vsakemu malo svotico položiti kot zavarovnino, da se mu odškodnina izplača, če bi žrebe poginolo ali v kako nesrečo zabredlo.

Dopisi.

Iz Dobrne. (Dobrotniki. Delo. Slabo orožje.) Pred novim letom so vč. gosp. duhovni svetovalec in župnik s pomočjo nekaterih drugih dobrotnikov nabrali 100 fl. Od tega zneska so 55 fl. ubožnim učencem nakupili zimске obleke in ostalih šolskih priprav, 45 fl. so razdelili med druge siromake. Nedavno je pa bivši lastnik novogradski pred svojim odhodom za ubožce daroval 200 fl. Bog plačaj blagim dobrotnikom! — Nov posestnik novogradski je zdaten del polja spremenil v hmeljišče. Našim revnim delavcem je to dobro došlo, služili so namreč na dan po 70 kr. in više. Omenjena okoliščina je nekoje ubožneje vinogradnike, ki si morajo pomagati z najetimi težaki, za toliko zadela neugodno, ker za slabši zaslužek niso o pravem času dobili dovolj kopačev. Kdorkoli se je prikazal na hmeljišči, ni ostal brez opravlka. Prvi dan križevega tedna se je tam zbralo le majheno število dninarjev. Ko je gospodar kot inoverec, vprašal po vzroku in zvedel, da so delavci izostali vsled procesije, je sledeča dneva tudi svojo družino poslal v cerkev a težakom naznanil, naj še le po končanem cerkvenem opraviu prihajajo na delo, plačilo bodo pa do-

bili, kakor o drugih dnevih. To je lepo. — Še nekaj! S kakšnim orožjem se vojskujejo nasprotniki Cerkve in Slovencev, spriduje med ostalim zopet sledeči slučaj. Ekstranemški časnik „D. Wacht“, kateri v Celji od letošnjega januarja izhaja, pa pravi, da je že v VIII. tečaji ali 8 let star, toti list svojim bralcem naznanja, da je „Slov. Gospodar“ baje „srdito napadal nemške berače“, med katere je bil prištevan tudi gosp. Leyritz, bivši naš župan. Koliko besed, toliko neresnic! Modri tukajšnji „nemški“ dopisnik se sicer s svojim imenom skriva, kakor kos po grmovji, vendar se mu vidi, da ljudske šole ni 8 let obiskoval. Celo poročilo je namreč napisal s kolom in gnojnico. (Toti izraz, dragi bralec, prizanesi blagovoljno, ker bi inace morali predstavljati vso nesnažno brozgo, ki jo celjska „Wacht“ lahkovernim bralcem prodaja.) Resnici za ljubo bodi rečeno, da „Sl. Gospodar“ podtikanega mu izraza nikdar ni rabil, tem manje zoper katero tukajšnjo osebo ali celo bodisi naravnost ali le posredoma zoper bivšega do Slovencev pravičnega občinskega predstojnika in sedaj častnega občana. Zatoraj, gospod dopisnik! Dokler brez zvijače in po pravici ne naznanite, v katerej številki „Sl. Gospodarja“ se nahajajo besede „nemški berači“ in pomen, kakor se to predrznete trditi, dokler tega ne spričate, ostanete s svojim časnikom vred v očeh poštenih ljudi podobni hudobnemu obrekovalcu, — „hudobnemu“, ker ste eno in tisto zadevo po syetu trobili trikrat, t. j. v štev. 20, 32 in 34, a vkljub oporekanju si niste vzeli toliko truda, naj bi se bili o zmoti prepričali ter zvedeli, da je Vaša trditev neresnična. Za drugič priporočamo več previdnosti in — pameti. Izposodite si sicer še katekizem, lastnega gotovo nimate, ter prebirajte nauk glede osme zapovedi Božje! Če bo se vredno zdelo, bomo še več spregovorili, ker z izmišljenimi poročili ne pustimo črniti vsega spoštovanja vrednega „Sl. Gospodarja“ in njegovih mirnih dopisnikov.

Iz Norsinec pri Ljutomeru: (Župan trstika, nemškutarja svetovalca, zakotni pisar.) V „Slov. Gospodarji“ št. 13. t. l. je nekdo iz Cvena poročal izid volitve v naš srenjski odbor, in pravil, da smo na slabem. Žalibog! da je to resnica. Vrjol se nam je za župana mlad človek, ki je res trstika, za katero držita in z njo majata dva nemškutarska odbornika. Svojo nezmožnost kot župan je pokazal kmalu po volitvi prve tedne. Podpisal je neko pogodbo in ž njim drugi štirje narodni odborniki — toraj večina, in jo potrdil s srenjskim pečatom. Pogodba je bila poslana za pet dni na glavarstvo. To slišita njegova dva strahonja, in ajd zgrabita za trstiko — jo majata tako — da je šel pred glavarstvo in na lastno sramoto preklical podpis in tirjal, da se pogodba

zavrže. — Dobil je od glavarja debelo po uha, kakor si je dobro zaslužil. — Tako niti poštena ženska ne dela, še menje kaže to za glavo cele srenje. — Ob času prejšnjega odbora smo imeli naročenega „Slov. Gospodarja“ in ga plačevali iz srenjskih dohodkov; zdaj se je to popustilo. Zakaj? Nemškutarska svetovalca tega nečeta predstojniku pa se ne more ubogati, drugi odborniki pa se ne poslušajo — akoravno je večina za držanje „Sl. Gospodarja“ glasovala. Večina narodnih odbornikov so bili hudi, da se je naš predstojnik na hrbet obesil nekemu pisarju, ki je že nekterikrat imel sitnih neprikl. Tudi zdaj ga čaka nekaj. Toraj Norsinski predstojnik! mi svetujemo: da se ne naslanja predolgo na prehladne nemškutarske vogle, ki se morajo prej ali pozneje podreti. —

Srenjčan.

Iz Brežic. (Neumno šolanje). — Večkrat smo čitali, da se v slovenskih šolah začenja z nemščino še le v tretjem šolskem letu. V Breški ljudski šoli, dakle prav tik meje kranjsko-hrvaške, se pa začenja deca mučiti z nemščino uže meseca maja prvega šolskega leta. Jeli to postavno, jeli tudi potrebno in koristno? Uboha deca do sedaj še le komaj pozna male črke slovenskega abecednika, ne zna še čitati, ne pozna še vseh črk velikih v slovenskej pisavi, in vže se ji vsiljujejo nemške črke, vže se zahteva, da se uči nemških besed. Kaj čuda, ako prvo leto mine in naši prvenci ne znajo do dobrega niti slovenskih niti nemških črk, ne znajo čitati ne slovenščine ne nemščine. Glavice mlade so polne prave mešanice, učenci ne bodo znali ne tega ne drugega pisanja. Zdaj razumemo, zakaj tudi naši pedagogi želijo Sletno ljudsko šolo. Prvo leto se deca ne more naučiti ničesar. Slovenščine ji ne privoščijo, za nemščino pa še ni godna. To jim pričamo vsi starši, koji se za napredek šolske mladine v prvem leti brigamo, to jim mora spričevati vsak človek, kateri te šolske razmere pozna. Če bodo deco z nerazumljivimi stvarmi pitali celo prvo leto, potem še osem let ne bode zadostovalo, da se ji vcepi nemčurski duh v mišljenje in v življenje, kakor bi to radi nekateri pedagogi in njihov pokrovitelj. Take šolske razmere zamorejo zagovarjati le sovražniki slovenskega ljudstva, sovražniki vsakega napredka, pravi nazadnjači. Učite slovensko deco čitati in pisati v domačem jeziku, učite jo računati v slovenskem jeziku in napredovala vam bode, postala bode vaš in naš ponos. Le na podlagi materinega jezika boste zamogli dognati smoter naloge ljudske šole. Čudimo se, da so učitelji še zmirom plašljivi, da si ne upajo svojemu nadzorniku v oči povedati, zakaj da je vspeh vsega truda neznamen, zakaj da je šola slaba. Mož izobraževatelj sme povedati možu izobraženemu vendar tudi resnico v lice in ta je:

ponemčevanje šol zavira ves napredek in ako se hoče doseči zadnji, mora se dosledno opustiti prvo.

Iz Slovenjgradca. (Skrunjenje je praznikov). Pretekli so sv. binkoštni prazniki in z njimi je potihnil tudi hrup, ki so ga tukaj te praznike Celovski — pa Slovengraški „nemški“ pevci delali pod vodstvom človeka popolnoma Nemca če plačajo Nemci, pa tudi popolnoma Slovenca, če dajo Slovenci za piti. Sicer imajo razna društva navado o lepem spomladanskem času, o binkošti svoje izlete napravljati; pa ta izlet Celovskih nemških pevcev v „nemški“ Slovenjgrдец se vendar po dveh bistvenih okoliščinah od drugih takih izletov razločuje: prvič, da nobeden pevec binkoštnim visokim praznikom vkljub še cerkve od znotraj videl ni in da so se toraj popolnoma kot nazadnjaki ki v neznaboštvo nazaj lezejo, pokazali, drugič: da so prišli semkaj pet in pit iz političnega zoper Slovence ščevalnega namena namreč: na korist nemškemu šulfereinu, ki ima kakor nekdanji nemški mejni grofi nalog, Slovence ponemčevati in jih pod nemško peto spravljati. Da so se pri tej priliki tudi nekteri Slovenjgradčani kakor notar dr. Tomscheg, usnjar Wolf, krojač Zepitsch, trgovec Winkler in učitelj Johann Trobey po razobešenih velikonemških zastavah kot pravi pragermani odlikovali, se samo po sebi razume. Le to se menda ne razume tako čisto samo po sebi, da je ta velikonemška trobojnica, kakor sem sam videl, tudi ravno pred c. k. okrajnim glavarstvom na neki visoki žrdi v zraku plapolala in da se je bilo c. k. črno-žolti zastavi mesto ne na častnem, ampak zadnjem kraju odločilo. Poslopje c. k. okrajnega glavarstva in c. k. okrajne sodnice sicer ni bilo okinčano — pa drugače so bile tudi hiše, po kojih c. k. uradniki stanujejo, z zastavami oplešane. Pa tudi na binkoštni večer so se vsi c. k. uradniki razun dveh te Slovincem nasprotno demonstracije s c. k. okr. glavarjem vred v Güntherjevi dvorani vdeležili ter so določeno, nemškemu šulfereinu namenjeno ustopnino plačali!

Iz Maribora. (V črne bukve z gladovnjaki.) Tukajšnja slovenožrečna „Marburger-Zeitung“ se jezi, če izvé, da so pri sv. Magdaleni slovenskej deči slovenske birmske liste delili ali da je v Rušah plapolala slovenska zastava. No, in isti slovenožrec se sedaj reži in smeji, da je vendar 100 kmetov(?) slovenskih v Ptuj prišlo in z nemčurji vred se cesar-Jožefove demonstracije vdeležilo Tagespošta šteje 200 kmetov D. Wacht 250 — koliko jih je bilo, tega še tedaj ne vemo. Toda nekaj jih je bilo in to je dosti sramote za Slovence. Dali so se pre obriti, da so kmeta od barusastega gospoda leži poznali, šli so v vrsti kakor voli, kedar jih na pašo ženeš ali na sejem. Potem so v

kasini posebič in proč od gospode nemške, smeli jesti, piti in kaditi, nek Löschnigg od sv. Janža na Dravskem polji je baje govoril slovenski in naposled ves ponižen in sključen šel se gospodi nemško-liberalnej in nadutej zahvalit in pete lizat. Fejte bodi! To so prave slovenske šleve in pleve, ki za kupico mokrega prodajo slovensko poštenost. Tagespošta navaja še sv. Urbana, sv. Vida, da je bil zastopan. Sramota. Nam se piše, da je tudi sv. Lovrenc na Dravskem polji zmogel več gladovnjakov. Ti so: St. Bauman s „frajlo“ iz Župečke vesi, iz Pleter pa J. Persuh, dalje Jož. Damijan, Fr. Horvat, B. Medved, Ant. Matevžič. Celo faro so osramotili. Poštenim Nemcem se morajo gabiti totti lačni polanjčeki, ki letijo za nemškim vabilom, kakor koze za soljo. Sicer pa slišimo, da cela svečanost ni bila druga, kakor grda demonstracija zoper cesarjeve ministre. Uradniki, duhovniki niso bili zraven; iz Maribora so se vé bili zraven dr. Duhač, Hammer-Amboss, profesor Knobloch, profesor Nagele. Prihodnjic več.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjev brat Karol Ludvik in njegova žena, gresta v Moskvo h kronanju ruskega carja in z njima sijajno spremstvo cesarskih dvornikov. Predsednik državnega zbora, dr. Smolka bil je k cesarju pozvan, ki so pohvalili njegovo delovanje in rekli, da je preuredba šolske postave koristna in primerna potrebam. Ob enem so ostro grajali nemške liberalce, ki so toliko kljubovali. — Najvažnejša novica pa je konec nemčurskemu deželnemu zboru kranjskemu. S cesarskim pismom 11. maja je ta nesrečni zbor razpuščen in nove volitve so uže razpisane, kmetje volijo 9. junija, mesta in trgi 12. in veliki posestniki 15. junija. Slovenci se tega povsod veselijo. Liberalnega in nemškutarskega jerobstva na Kranjskem je konec. — Deželni zbor štajerski začne dne 27. maja zadnjokrat ali vsaj predzadnjokrat zborovati, drugo leto mu poteče 6letna doba in bodo nove volitve, na kar ne smemo pozabiti. Ob enem sklicani so tudi deželni zbori goriški, isterski dalmatinski, bukovinski, šleski, spodnje-avstrijski, salcburški in tirolski, češki bode pa najbrž razpuščen, cesar se nemški liberalci hudo bojijo. Zgubijo namreč pri novih volitvah krivično svojo večino. — Zoper Jude začeli so tudi Čehi srditi se. V Pribramu so shodnici židovske pobili vse šipe na oknih in v mirodvoru posekali drevesa. — Postava za trgovske in obrtnijske zbornice bode se morala še letos prenarediti, ta bode obrtnikom bolj pravična; tudi bi Slovenci na Štajerskem slobodno za spodnji Štajer eno takšno zbornico zahtevali,